

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Teknologiya, ticaret və integrasiya proseslərinin getdikcə bir-birine bağlı olduğu müasir dünyada dini, milli tolerantlığa ehtiyac heç vaxt bu qədər aktual xarakter daşılmayıb. Müxtəlif dinlərə, etnik mənsubiyetlərə və milli mənşəyə malik insanların yan-yana yaşadığı cəmiyyətlərin mövcudluğunu qorumaq indiki vaxtda xüsusi aktuallıq kəsb edir.

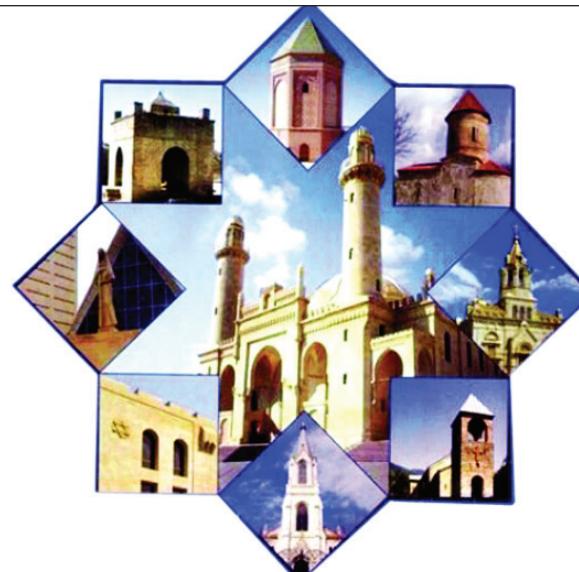
Bu mədəni mozaika güclü bir güc mənbəyi hesab olunur, ancaq tolerantlıq və qarşılıqlı hörmət öhdəliyi olduqda bu gücdən istifadə mümkündür. Azərbaycan bunun real nümunəsidir.

Dini tolerantlıq yüksək səviyyədə qorunur, maarifləndirmə diqqət mərkəzində saxlanılır

Ölkəmizdə dini döyümlülük dünya məqyasında xüsusi diqqət mərkəzində yer alır. Bu məsələdə göstərişin yanaşma isə hüquq prinsipi söykənir. Ölkə Konstitusiyasının 48-ci maddəsinə əsasən hər bir şəxs vicdan azadlığı hüququna malikdir. Konstitusiyanın 18-ci maddəsində östərilir ki, Azərbaycanda din dövlətdən ayrıdır, bütün dini etiqadlar qanun qarşısında bərabərdir, insan şəxsiyyətini alçaldan, insanlıq prinsiplərinə zidd olan dinləri yasmaq və təbliğ etmək qadağanıdır. "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanun isə hər bir şəxsin dinə münasibətini müəyyənləşdirmək və ifadə etmək hüququna və həmin hüququ həyata keçirməyə təminat yaratır.

Ölkədə dini müstəvida yaradılan şəraitin dünyaya təqdimati istiqamətində də mühüm addimlar atılır. Məsələn, Səmərqənddə "Maturidilik - tolerantlıq, mötədillik və maarifçilik təlimi" mövzusuna həsr olunmuş beynəlxalq konfransda Azərbaycanda dini mühit xüsusi diqqət mərkəzində olub. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov tədbirdə inkişaf edən global mədəni mənzərə ilə birlikdə yeni çağırışların, eləcə də təh-

Dini və milli tolerantlığın Azərbaycan nümunəsinə dünyada ehtiyac artır

Azərbaycan dövlətinin siyasetinin əsas məqsədlərindən biri də bundan ibarətdir ki, din haqqında təsəvvürler elmi biliklər əsasında formalşmalıdır. Dini tədris etməyin özü də xüsusi biliklər, elmi düşüncə və pedagoji bacarıq tələb edir. Dini təhsilin əhəmiyyətini artıran, müasir dövrümüzdə yeni dini təhsil modelləri axtarışını zəruri edən amillərdən biri də məhz bundan ibarətdir. Ölkəmizdə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu və Bakı İlahiyyat Kolecisinin yaradılması da bu məqsədə xidmət edir.

Azərbaycanda müxtəlif millətlərin nümayəndələri bir yumruq kimi birləşib

Milli tolerantlıq və ya insanların miliyyətindən, etnik mənsubiyetindən asılı olmayaraq qəbul edilməsi qloballaşan dövrde olduqca mühümdür. İstər münaqış, istər iqtisadi ehtiyac, istərsə də etraf mühitin dəyişməsi səbəbindən miqrasiya müxtəlif mənşəli insanları

yaxın təmasda saxlayır. Bəziləri bunu milli kimliyə və ya təhlükəsizliyə təhdid kimi qiymətləndirir, digərləri multikultural cəmiyyətlərin böyük potensialını tanır.

Azərbaycaan gələn əcnəbilərə münasibət qeyd olunanlarının ən bariz sübutudur. Ölkəmizdə milli tolerantlıq hər bir insanın leyaqətini gözləmklə ksenofobiya və irqçılıyə meydand oxuyur. Azərbaycan göstərir ki, insanın doğulduğu yer onların cəmiyyətdəki imkanlarını, hüquqlarını və ya dəyerini müəyyən etməlidir. Vətəndaşlar milli tolerantlığı qəbul etdikdə, haradan gəlməsindən asılı olmayaraq hamının mənali töhfə vere biləcəyi və aidiyəti hiss edə bilecəyi cəmiyyətlər yaradmağa kömək edirlər. Bu gün Qərbin aparıcı dövlətlərinin multikulturalizmdən imtina etməsi fonunda Azərbaycan multikulturalizm modelinin dünyada nümunəvi birgəyəşmiş forması kimi qəbul olunması birmənali həqiqətdir. 2020-ci ildə

Zəfərlə başa çatan 44 günlük Vətən müharibəsində respublikamızda yaşayan müxtəlif millətlərin nümayəndələrinin Ermenistanın işğali altında qalan torpaqlarımızın azad olunması uğrunda birgə vuruşması da göstərdi ki, bölünməz Azərbaycan dinindən, dilindən asılı olmayaraq bütün ölkə vətəndaşları üçün müqəddəsdir, doğmadır. Milli mənsubiyətin dən asılı olmayaraq bütün xalqların dini bayramlarının, ayınlərinin keçirilməsi də ölkəmizdə multikultural dəyərlərə göstəri-lən diqqətdir. İşgaldən azad olunan ərazilərimizdə ermənilər tərəfindən dağıdilan, viran qoyulan dini abidələrin bərpası, məscid və kilsələrin temirinə diqqət göstərilməsi Azərbaycanın multikultural siyasetindən qaynaqlanan humanizmdir. Multikulturalizmin və tolerantlığın həyat tərzinə çevrildiyi Azərbaycan gerçekliyin mədəni, sosial, siyasi mahiyəti indi dünyada böyük maraq doğurur. Azərbaycan nümunəsi göstərir ki, dini və milli kimlik məsəlesi tolerantlıq bir-biri ilə dərindən əlaqələndirir. Pluralist cəmiyyət insanlardan fərqli şəxsiyyətlərini tərk etmələrini tələb etmir. Daha doğrusu, vətəndaş həyatında bərabər şe-kildə iştirak etməklə həmin şəxsiyyətləri sərbəst özünü ifadə etməyə imkan verir. Bütün dinlərə qanun qarşısında bərabər yanaşan dünyəvi idarəetmə çox vaxt bir millət daxilində dini müxtəlifliyi idarə etmək üçün praktiki əsildür. Azərbaycan bunun də uğurlu nümunəsini meydana qoyub.

Nahid SALAYEV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.